

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/meFeHe-J/22
Názov predmetu	fenomenológia a hermeneutika
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. Mgr. Jana Tomašovičová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie: za aktívny prístup pri analyzovaní vybraných problémov počas semestra získa študent maximálne 30 bodov. Záverečné hodnotenie: za skúšku ústnou alebo písomnou formou získa študent maximálne 70 bodov. Výsledná známka sa vypočíta ako súčet bodov priebežného a záverečného hodnotenia.

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Za aktívny prístup pri analyzovaní vybraných problémov počas semestra získa študent maximálne 30 bodov.

Záverečné hodnotenie

Záverečné hodnotenie: za skúšku ústnou alebo písomnou formou získa študent maximálne 70 bodov.

Výsledky vzdelávania

- Vedomosti:** Študenti získajú vedomosti o aktuálnych témach, problémoch, zámeroch a metodických postupoch rozpracovaných v rámci kontinentálnej filozofie 20. a 21. storočia, predovšetkým však v rámci súčasnej fenomenológie a filozofickej hermeneutiky.
- Zručnosti:** Na základe analytického skúmania vybraných problémov si študenti osvoja zručnosť vyhodnocovať použitú argumentáciu jednotlivých predstaviteľov fenomenologickej filozofie a porovnávať ju s inými argumentačnými prístupmi. Trénujú zručnosti v oblasti koncepčného, analytického a kritického myslenia.
- Profesijné kompetencie:** Absolventi predmetu dokážu rozlišovať hlavné myšlienkové prúdy súčasnej fenomenológie a hermeneutiky, poznajú pojmový a terminologický aparát, dokážu využiť teoretické poznatky pri riešení aktuálnych problémov.
- Prenositel'né kompetencie:** Absolventi predmetu si osvoja schopnosť uvažovať v súvislostiach, formulovať i prezentovať svoje stanovisko a zdokonalia si komunikačné i jazykové zručnosti.

Stručná osnova predmetu

- Základná stratégia fenomenologického skúmania Edmunda Husserla: oživenie „philosophie prima“, idea fenomenológie.

2. Descartova metodická skepsa a Husserlove redukcie. Problematika intersubjektivity.
3. Kríza európskych vied a predvedecký svet. Husserlov vplyv na filozofické myslenie 20. storočia.
4. Problém prirodzeného sveta vo filozofii Jana Patočku.
5. Fenomenológia vnímania, rozbor tela a telesnosti v dielach M. Merleau-Pontyho.
6. Od fenomenológie k fundamentálnej ontológii Martina Heideggera: otázky bytia, času, časovosti, dejinnosti a ľudskej existencie rozpracované v základnom diele Bytie a čas.
7. Významné témy v Heideggerovom neskoršom období: interpretácia ek-sistencie, analýza sveta ako súštvoria, problém vedy a techniky, interpretácia umenia.
8. Fenomenológia dávania Jeana-Luca Mariona: hranice fenomenológie, vzťah nazerania a pojmu, saturovaný fenomén, typy saturovaných fenoménov, udalosť, idol, živé telo, ikona.
9. Od fenomenológie a ontológie k etike Emmanuela Lévinasa: Tvár iného ako výzva pre etiku.
10. Responzívna fenomenológia Bernharda Waldenfelsa: éthos, páthos, rezponzia, diastáza.
11. Problematika rozumenia a interpretácie. Predchodcovia filozofickej hermeneutiky: Friedrich Schleiermacher, Wilhelm Dilthey. Heideggerova hermeneutika fakticity.
12. Filozofická hermeneutika Hansa-Georga Gadamera: uznanie predsudkov, predporozumenie ako základný predpoklad rozumenia, aplikácia a rozumenie, produktivita časového odstupu, hermeneutika otázky a odpovede.

Sylabus predmetu

1. Základná stratégia fenomenologického skúmania Edmunda Husserla: oživenie „philosophie prima“, idea fenomenológie.
2. Descartova metodická skepsa a Husserlove redukcie. Problematika intersubjektivity.
3. Kríza európskych vied a predvedecký svet. Husserlov vplyv na filozofické myslenie 20. storočia.
4. Problém prirodzeného sveta vo filozofii Jana Patočku.
5. Fenomenológia vnímania, rozbor tela a telesnosti v dielach M. Merleau-Pontyho.
6. Od fenomenológie k fundamentálnej ontológii Martina Heideggera: otázky bytia, času, časovosti, dejinnosti a ľudskej existencie rozpracované v základnom diele Bytie a čas.
7. Významné témy v Heideggerovom neskoršom období: interpretácia ek-sistencie, analýza sveta ako súštvoria, problém vedy a techniky, interpretácia umenia.
8. Fenomenológia dávania Jeana-Luca Mariona: hranice fenomenológie, vzťah nazerania a pojmu, saturovaný fenomén, typy saturovaných fenoménov, udalosť, idol, živé telo, ikona.
9. Od fenomenológie a ontológie k etike Emmanuela Lévinasa: Tvár iného ako výzva pre etiku.
10. Responzívna fenomenológia Bernharda Waldenfelsa: éthos, páthos, rezponzia, diastáza.
11. Problematika rozumenia a interpretácie. Predchodcovia filozofickej hermeneutiky: Friedrich Schleiermacher, Wilhelm Dilthey. Heideggerova hermeneutika fakticity.
12. Filozofická hermeneutika Hansa-Georga Gadamera: uznanie predsudkov, predporozumenie ako základný predpoklad rozumenia, aplikácia a rozumenie, produktivita časového odstupu, hermeneutika otázky a odpovede.

Odporúčaná literatúra

- HUSSERL, E. 2001. Idea fenomenológie. Praha: Oikoymenh, 104 s. ISBN 80-7298-023-8.
- HUSSERL, E. 1993. Karteziánske meditácie. Praha: Svoboda, 216 s. ISBN 80-205-0311-0.
- HUSSERL, E. 1996. Krize evropských věd a transcendentální fenomenologie. Praha: Academia, 568 s. ISBN 80-200-0561-7.
- HEIDEGGER, M. 1996. Bytí a čas. Praha: Oikoymenh, 478 s. ISBN 80-86-005-12-7.
- HEIDEGGER, M. 1993. Co je metafyzika? Praha: Oikoymenh, 86 s. ISBN 80-85241-39-0.
- MERLEAU-PONTY, M. 2013. Fenomenologie vnímání. Praha: Oikoymenh, 560 s. ISBN 978-80-7298-485-5.
- PATOČKA, J. 1993. Úvod do fenomenologické filosofie. Praha: Oikoymenh, 190 s. ISBN 80-85241-47-1.
- PATOČKA, J. 1995. Tělo, společenství, jazyk, svět. Praha: Oikoymenh, 204 s. ISBN 80-85241-90-0.
- MARION, J.-L. 2010. Hranice fenomenality. In: Muránsky, M. et al.: Náboženstvo a nihilizmus. Bratislava:

Filozofický ústav SAV, s. 111-127. ISBN 978-80-970494-0-9.

LÉVINAS, E. 1997. Totalita a nekonečno. Praha: Oikoymenh, 274 s. ISBN 80-86005-20-8.

LÉVINAS, E. 1994. Etika a nekonečno. Praha: Oikoymenh, 198 s. ISBN 80-85241-67-6.

GADAMER, H.-G. 2010. Pravda a metoda I. Praha: Triáda, 416 s. ISBN 978-80-87256-04-6.

WALDENFELS, B. 2006. Grundmotive einer Phänomenologie des Fremden. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 138 s. ISBN 978-3-518-58460-6.

WALDENFELS, B. 2013. Zrod étosu z pátosu. Cesty responzívnej fenomenológie. In: Filozofia, roč. 68, mim. číslo 1, s. 4-15. ISSN 0046-385 X.

BERNET, R., KERN, I., MARBACH, E. 2004. Úvod do myšlení Edmunda Husserla. Praha: Oikoymenh, 288 s. ISBN 80-7298-122-6.

BLECHA, I. 2007. Proměny fenomenologie. Úvod do Husserlovy filosofie. Praha: Triton, 408 s. ISBN 978-80-7254-938-2.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. 2019. O človeku, myslení a technike. Štúdie k dielu Martina Heideggera. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 148 s. ISBN 978-80-572-0018-5.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. 2012. Existential analytics and the social sciences. In: Šajda, P. et al.: Affectivity, agency, and intersubjectivity. Budapest: L' Harmattan, s. 96-110. ISBN 978-963-236-587-9.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. (ed.). 2011. Cestami Heideggerovho myslenia. Pusté Úľany: Schola Philosophica. ISBN 978-80-89488-02-5.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický, nemecký jazyk

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho:

Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín

samoštúdium: 126 hodín